

Notities over vlinderwaarnemingen en -vangsten in Midden-Limburg

door

A. W. P. MAASSEN

ABSTRACT. — Rather rare or local Lepidoptera, observed or taken in the centre of Netherlands Limburg in 1976 are listed.

In 1976 stond mijn vlinderval weer te Posterholt bij huize „De Leygraaf”, gelegen in de bossen van het kasteel „Aerwinkel” (zie *Ent. Ber.*, *Amst.* 34: 185, 1974).

De lange hete zomer met zijn vele warme nachten zal ongetwijfeld verantwoordelijk zijn geweest voor de massa's vlinders, die in de val belandden. Vele uren ben ik bezig geweest met sorteerwerk! Jammer dat de grote kwantiteit niet zo gunstig was voor de kwaliteit van het materiaal; veel vlinders kwamen afgevlogen en beschadigd uit het vangapparaat te voorschijn. Dit jaar gebruikte ik in plaats van chloroform als bedwelmingsmiddel tetrachloorethaan, dat m.i. toch te langzaam werkt. De vele kevers (o.a. doodgravers) en de talrijke pijlstaarten (meest *Laothoe populi* (Linnaeus)) zullen wel mede schuldig zijn aan het kwaliteitsverlies.

Opvallend waren de zeer grote aantallen Microlepidoptera, die in de vangbak terecht kwamen. *Pleuroptya ruralis* (Scopoli), de pyralide die hier in 1973 zo massaal voorkwam, was, na de twee tussenliggende minder goede jaren, weer vervelend talrijk. Een groot gedeelte van de micro's ging naar Dr. Cox te Mook, die er veel bruikbaar tussenvond.

Van de in ons land zeldzame *Omphaloscelis lunosa* (Haworth), die alleen ten zuiden van de grote rivieren regelmatig en dan nog lokaal is aan te treffen, kwamen tussen 10 en 29 september niet minder dan 60 exemplaren uit de val. *Hoplodrina ambigua* (Denis & Schiffermüller) sloeg met 94 exemplaren ook geen slecht figuur. De in deze omgeving meestal talrijk voorkomende *Mythimna l-album* (Linnaeus) maakte met slechts drie vlinders maar een povere indruk. Van de in dit gebied altijd zeer gewone *Selenia tetralunaria* (Hufnagel) kreeg ik zeer weinig dieren te zien en de hier vrij gewone *Selenia lunularia* (Hübner) bracht het maar tot vijf stuks. Tussen 5 juli en 10 augustus haalde ik acht mooie exemplaren van *Macdunnoughia confusa* (Stephens) uit de vangbak, hetgeen voor deze soort een behoorlijk aantal is. Van *Cosmia trapezina* (Linnaeus), een altijd gewone soort, maar in 1976 wel abnormaal talrijk, ving ik op 5 juli een prachtexemplaar van de zeldzame vorm *fasciata* Erschoff (de vorm met lichte voorvleugels en scherp afstekende donkere middenband). In de herfst waren het vooral *Epirrita dilutata* (Denis & Schiffermüller) en *Allophyes oxyacanthae* (Linnaeus) die door hun talrijkheid opvielen in de vangbak.

De volgende soorten uit de val lijken me het vermelden waard:

Lymantria monacha (Linnaeus), één mannetje van de typische vorm op 9.VII, het eerste exemplaar hier in vier jaar! Dat deze soort in het begin van deze eeuw met kilo's werd verzameld, kan men zich nauwelijks nog voorstellen.

Poecilocampa populi (Linnaeus), twee verse mannetjes op 19 en 22.X; hier niet gewoon.

Odonestis pruni (Linnaeus), één mannetje op 15.VII; al jaren lang een schaarse soort. In de vijftiger jaren in mijn omgeving gewoon.

Cymatophorima diluta (Denis & Schiffermüller), één wijfje op 22.IX; in Midden-Limburg zeldzaam en slechts van weinige vindplaatsen bekend; in Zuid-Limburg plaatselijk een gewone soort.

Nola confusalis (Herrich-Schäffer), één minder mooi exemplaar op 10.VII; een zeldzame soort in onze provincie, van slechts enkele vindplaatsen bekend.

Rhyacia simulans (Hufnagel), één vers mannetje op 17.IX; een regelmatig voorkomende soort, die men meestal slechts in een enkel exemplaar te pakken krijgt. In 1972 echter was *simulans* opmerkelijk talrijk (zie ook *Ent. Ber.*, *Amst.* 34: 170, 1974, waar maar liefst 60 stuks vermeld worden van Vlodrop!).

Eurois occulta (Linnaeus), één exemplaar op 5.VII, het tweede exemplaar voor dit gebied.

Polia hepatica (Clerck), één minder mooi exemplaar op 29.VI, nooit eerder hier gevangen.

Mythimna conigera (Denis & Schiffermüller), twee exemplaren op 5 en 7.VII; in Zuid-Limburg gewoon, maar toch ook vrij regelmatig in kleine aantallen in Midden-Limburg aan te treffen.

Autographa bractea (Denis & Schiffermüller), één mooi exemplaar van deze zeldzame trekker op 20.VII, voor mij de vangst van het jaar!

Macrochilo cribrumalis (Hübner), één exemplaar op 29.VI; ook van het aangrenzende Annendaal bekend, waar ik diverse exemplaren ving.

Anticollix sparsata (Treitschke), één exemplaar op 5.VII, het derde voor dit gebied; deze soort zal hier wel niet zo zeldzaam zijn, maar komt moeilijk op licht.

Overige waarnemingen en vangsten

A. Dagvlinders

Enkele opmerkingen over de dagvlinders in de warme, maar veel te droge zomer van 1976. *Papilio machaon* (Linnaeus) heeft redelijk goed gevlogen: een tiental imagines te Montfort, enkele te Echt en uit het witte stadje Thorn kreeg ik een mooi exemplaar aangeboden; rupsen waren echter na de grote vakantie niet te vinden. *Polygonia c-album* (Linnaeus) was talrijk; op 6.VIII ving ik op mijn Buddleia een teratologisch exemplaar met ontbrekende linker achtervleugel. *Celastrina argiolus* (Linnaeus) heb ik nooit zo talrijk gezien; in mijn tuin was dit blauwtje gewoner dan *Aglais urticae* (Linnaeus) en *Inachis io* (Linnaeus), die niet zo'n best jaar gehad hebben. Van *Cynthia cardui* (Linnaeus) noteerde ik één exemplaar; *Vanessa atalanta* (Linnaeus) vloog beter, maar de in totaal 17 genoteerde exemplaren waren ook niet om over naar huis te schrijven! Van de beide *Colias*-soorten heb ik geen spoor gezien. De zomergeneratie van *Araschnia levana* (Linnaeus) vloog goed en ik had dagelijks enkele exemplaren in mijn tuin. Bij een bezoek aan het natuurreservaat „De Grote Peel” te Ospel in juni trof ik *Coenonympha tullia* (Fabricius) vrij veel aan. *Quercusia quercus* (Linnaeus) deed het uitstekend; op 5.VII vlogen 's morgens om ongeveer 9 uur tientallen kersverse eikepages te Posterholt op een grasveldje, dat helemaal ingesloten lag tussen hoge eikebomen en struikgewas. Met de cyaankalipot kon ik een stuk of tien vlinders uit het gras opscheppen, het vlindernet hoefde er niet aan te pas te komen. De waarneming van een exemplaar van de zo zeldzaam geworden *Nymphalis polychloros* (Linnaeus) in de „Doort” te Echt mag niet onvermeld blijven.

B. Overige families

Acherontia atropos (Linnaeus), twee poppen, gevonden 20.IX en 7.X te Montfort bij het rooien van aardappels. De eerste pop kwam 15.XI uit in het schoolinsectarium en leverde een prachtige vlinder; de tweede pop, die waarschijnlijk iets beschadigd was, droogde uit.

Agrius convolvuli (Linnaeus), in totaal zes exemplaren in september van Steyl, Belfeld, Linne en Montfort. Eén exemplaar, een wijfje van Montfort, heeft een linker achtervleugel ter grootte van ½ cm².

Hemaris fuciformis (Linnaeus), 14 exemplaren tussen 14.VII en 27.VIII gevangen te Montfort, waarvan 12 stuks op de Buddleia in mijn tuin.

Hyles gallii (Rottemburg), twee exemplaren op 2.IX te Montfort overdag door een leerling van mijn school gevonden; deze in ons land meestal schaarse soort wordt hier niet zo vaak aangetroffen, ook niet als rups. Op de Veluwe worden de rupsen soms massaal gevonden.

Odonestis pruni (Linnaeus), op 29.VI te Meinweg een wijfje, dat uit de hei, buiten het licht van de vanglamp, werd opgepikt en op mijn hand direct begon met het afzetten van eitjes.

Mythimna sicula (Treitschke), drie exemplaren op 29.VI te Meinweg, waar deze zeer lokale soort regelmatig op het lichtscherf gevangen wordt.

Macdunnoughia confusa (Stephens), twee exemplaren te Vlodrop op licht, 31.VIII.

Colobochyla salicalis (Denis & Schiffermüller), twee exemplaren op 29.VI te Meinweg, waar deze niet zo gewone soort regelmatig op het lichtscherf komt.

Idaea sylvestriaria (Hübner), drie exemplaren te Meinweg op licht, 29.VI, een schaarse soort.

Aplocera plagiata (Linnaeus), twee exemplaren op licht te Vlodrop bij de Rode Beek, 31.VIII; een soort van de duinen en Zuid-Limburg, maar waarvan in Midden-Limburg toch ook diverse vindplaatsen bekend zijn.

Julianastraat 2, Montfort (Limburg).